

Briathra Gnímh:

Aithin: fíricí, saintréithe nó coincheapa atá riachtanach (ábhartha/oiriúnach) chun cás, imeacht, próiseas nó feiniméan a thuiscint a shainaithint

Bainistigh: obair nó leasú a dhéanamh ar mhaithe le sprioc ar leith

Ceap: rud a phleanáil nó a chruthú go cúramach

Comhoibrigh: oibriú i gcomhar le daoine eile ar ghníomhaíocht nó ar thionscadal

Cosain: cúiseanna bailí nó fianaise bhaíl a thabhairt chun tacú le freagra nó le conclúid

Cruthaigh: an topaic atá le déanamh a phróiseáil agus foirm a thabhairt di ach úsáid a bhaint as modhanna agus ábhar roghnaithe agus/nó foirm nua a thabhairt don ábhar a úsáidtear

Cuir i bhfeidhm: faisnéis agus/nó eolas agus tuiscint a roghnú agus a úsáid chun cás tugtha nó fíorchúinsí a mhíniú

Cuir in iúl: comharthaí amhairc-ghothacha, comharthaí béil nó comharthaí eile a úsáid chun brí a roinnt nó chun faisnéis a mhalartú; idirghníomhú idir an seoltóir agus an faighteoir; oibríonn an bheirt le chéile le go mbainfeadh tuiscint amach

Fiosraigh: smaoinigh nó labhairt faoi rud éigin chun tuilleadh eolais a fháil ina leith

Forbair: athrú trí thaithe

Iníuch: breathnú, staidéar, nó mionscrúdú córasach a dhéanamh chun fíricí a chinntiú agus teacht ar chonclúidí nua

Léirigh (Cuir in iúl): rud a thabhairt chun cuimhne go soiléir agus go cinnte trí úsáid a bhaint as cur síos nó samhlaíocht

Léirigh: samplaí a úsáid chun cur síos ar rud éigin

Pleanáil agus bainistiú

Spreagann na torthaí foghlama sa ghné seo an scoláire le réimse scileanna bainistíochta tionscadal a fhorbairt agus a dhearaí á dtabhairt go dtí céim a ndéanta. Forbraíonn an scoláire an t-eolas agus na scileanna a theastaíonn a chuirfidh ar a chumas fadhbanna comhthéacsúla a réiteach go héifeachtach.

Cumarsáid

Spreagann na torthaí foghlama sa ghné seo an scoláire le meáin oiriúnacha a roghnú agus a úsáid chun smaointe dearaidh agus faisnéis theicniúil a chur in iúl. Bainfidh an scoláire úsáid as teanga theicniúil a bhaineann le heolaíocht agus le teicneolaíocht adhmaid. Foghlaimíonn sé faoin ról tábhachtach atá ag an gcumarsáid maidir le dul i ngleic le saincheisteanna comhshaoil domhanda agus áitiúla.

Déanfaidh an scoláire a éabhlóid dearaidh a phleanáil agus a thuairisciú agus béim aige ar ghnéithe criticiúla a réiteach ar fhadhbanna dearaidh.

Cruthú

Spreagann na torthaí foghlama sa ghné seo an scoláire le bheith cruthaitheach agus bealaí inar féidir leis a chuid eolais agus scileanna a chur i bhfeidhm a fhiosrú, agus léirithuiscint a fháil do na cleachtais a theastaíonn chun déantáin fhiúntacha, phraiticiúla, tharraingteacha a tháirgeadh. Forbraíonn an scoláire a chuid cruthaitheachta thar na trí shnáithe agus úsáideann sé aeistéitice agus airíonna nádúrtha adhmaid chun cuma agus feidhm a dhéantán a fheabhsú.

Comhshaoil agus inbhuanaitheacht

Spreagann na torthaí foghlama sa ghné seo an scoláire le léirithuiscint a fháil do na buntáistí agus na tionchair chomhshaoil a bhaineann le húsáid adhmaid mar acmhainn nádúrtha agus in-athnuaite, agus chun cleachtas inbhuanaithe a úsáid ar fud a chuid foghlama. Fiosraíonn an scoláire ról an fhoraoisithe agus an adhmaid i dtéarmaí na héiceolaíochta agus inbhuanaitheachta áitiúla agus domhanda.

Snáithe 1: Prionsabail agus cleachtais

Sa snáithe seo, foghlaimíonn an scoláire faoi na prionsabail agus na cleachtais bhunúsacha a bhaineann le staidéar a dhéanamh ar an Teicneolaíocht Adhmaid agus cuirfidh sé i bhfeidhm iad. Foghlaimíonn sé le hoibriú go sábháilte agus go héifeachtúil le trealamh agus ábhair, agus prionsabail na sármhaitheasa ceardaíochta a chur i bhfeidhm trí dhearadh agus trí dhéantúsaíocht. Déanfaidh sé iniúchadh ar na buntáistí agus na tionchair chomhshaoil a bhaineann le húsáid adhmaid mar acmhainn nádúrtha agus in-athnuaite agus foghlaimíodh sé faoi chleachtas inbhuanaithe.

Ba chóir go mbeadh sé ar chumas an scoláire:

- 1.1 príomhghnéithe a theastaíonn chun tascanna a chur i gcrích **a fhiosrú**
- 1.2 na pleananna, próisis agus ábhair a roghnaíodh chun tascanna a chur i gcrích **a chosaint**
- 1.3 **comhoibriú** go héifeachtach i dtimpeallacht foghlama ceardlainne
- 1.4 é féin agus a acmhainní **a bhainistiú**

- 1.5 príomhfhaisnéis **a léiriú** go grafach
- 1.6 sceitsí agus líníochtaí oibre **a chruthú** le caighdeáin aitheanta ag baint úsáid as meáin éagsúla
- 1.7 **míniú a thabhairt** ar fheidhm agus ar chur i bhfeidhm raon uirlisí, trealaimh, daingneán agus feisteas

- 1.8 eolas agus scileanna i réimse prionsabal, próiseas agus teicnící cuí atá ann cheana féin agus atá ag teacht chun cinn **a chur i bhfeidhm**
- 1.9 prionsabail na sármhaitheasa ceardaíochta **a léiriú** trí thascanna agus déantáin a dhearadh agus a bhaint amach
- 1.10 cleachtais aitheanta sláinte agus sábháilteachta **a chur i bhfeidhm** nuair a bhíonn uirlisí, trealamh agus ábhair in úsáid

- 1.11 na tionchair chomhshaoil a bhaineann le húsáid adhmaid mar acmhainn nádúrtha agus in-athnuaite **a iniúchadh**
- 1.12 **léirithuiscint** a fhorbairt do chleachtas inbhuanaithe ar fud a chuid foghlama

Snáithe 2: Smaointeoireacht dearaidh

Sa snáithe seo, fiosraíonn an scoláire coimrí dearaidh agus a réiteach. Baineann sé úsáid as príomhphrionsabail dearaidh agus táirgeann sé sceitsí, líníochtaí, samhlacha / fréamhshamhlacha agus déantáin a léiríonn a smaointeoireacht dearaidh. Measann an scoláire cúinsí ar nós ábhar, costais, acmhainní ama agus scileanna chun déantáin fhiúntacha, phraiticiúla, tharraingteacha a tháirgeadh. Déanann sé tionchair chomhshaoil agus shóisialta na gcinntí dearaidh a mheas freisin agus déanann sé iniúchadh ar an gcaoi le húsáid ábhair a íoslághdú agus dramhaíl a bhainistiú.

Ba chóir go mbeadh sé ar chumas an scoláire:

- 2.1 fadhbanna dearaidh **a fhiosrú**
- 2.2 faisnéis agus smaointeoireacht **a bhainistiú** chun tacú le próiseas dearaidh atriallach
- 2.3 **measúnú a dhéanamh** ar a dhul chun cinn féin chun bonn eolais a chur faoi fhoghlaim sa todhchaí
- 2.4 príomhphrionsabail an dearaidh agus na heirgeanamaíochta **a thuiscint**

- 2.5 faisnéis ábhartha **a chur in iúl**
- 2.6 sceitsí, líníochtaí agus samhlacha/fréamhshamhlacha **a tháirgeadh** chun smaointe dearaidh a fhiosrú
- 2.7 cur chuige oiriúnach **a chur in iúl** maidir le fadhb a réiteach
- 2.8 fóilió **a thiomsú** trí na meáin chuí

- 2.9 a réitigh **a fhorbairt** bunaithe ar mhachnamh criticiúil
- 2.10 teimpléid agus samhlacha **a cheapadh** ag úsáid meáin éagsúla
- 2.11 déantáin fhiúntacha, phraiticiúla, tharraingteacha **a tháirgeadh**
- 2.12 déantán **a chruthú** tar éis cúinsí ar nós ábhar, costais, acmhainní ama agus scileanna a mheas

- 2.13 tionchair chomhshaoil agus shóisialta na gcinntí dearaidh **a aithint**
- 2.14 **iniúchadh a dhéanamh** ar an gcaoi le húsáid ábhair a íoslághdú agus dramhaíl a bhainistiú

Snáithe 3: Eolaíocht agus ábhair adhmaid

Sa snáithe seo, fiosraíonn an scoláire airíonna nádúrtha agus fisiceacha agus saintréithe adhmaid. Foghlaimíonn sé le haeistéitice agus airíonna nádúrtha adhmaid a úsáid chun cuma agus feidhm na ndéantán a fheabhsú. Fiosraíonn sé ról an fhoraoisithe agus an adhmaid i dtéarmaí na héiceolaíochta agus inbhuanaitheachta áitiúla/domhanda agus aithníonn sé an tábhacht a bhaineann leis an tionchar a bhíonn ar an gcomhshaoil nádúrtha nuair a bhíonn ábhair á bhfoinsíú a mheas.

Ba chóir go mbeadh sé ar chumas an scoláire:

- 3.1 speiceas coitianta crainn **a aithint**
- 3.2 **meastóireacht a dhéanamh** ar shaintréithe agus airíonna speicis choitianta crainn
- 3.3 na hairíonna a bhaineann le raon ábhar a bhaineann le Teicneolaíocht Adhmaid **a thuiscint**
- 3.4 **meastóireacht a dhéanamh** ar úsáid adhmaid i gcomparáid le hábhair eile

- 3.5 na hairíonna a bhaineann le haicmiú adhmaid **a mhíniú**
- 3.6 úsáid adhmaid i gcomparáid le hábhair eile **a phlé**
- 3.7 úsáid ábhar bunaithe ar thréithe agus airíonna laistigh de chomhthéacs **a chosaint**

- 3.8 **úsáid a bhaint as** aeistéitice agus airíonna nádúrtha adhmaid chun cuma agus feidhm déantáin a fheabhsú
- 3.9 déantán **a chruthú** a léiríonn tuiscint ar na hairíonna a bhaineann le raon ábhar a bhaineann le Teicneolaíocht Adhmaid a thuiscint

- 3.10 **léirithuiscint a fhorbairt** do ról an fhoraoisithe agus an adhmaid i dtéarmaí na héiceolaíochta agus inbhuanaitheachta áitiúla agus domhanda
- 3.11 **iniúchadh a dhéanamh** ar turas adhmaid, ón bhforaois go dtí an úsáid deiridh
- 3.12 an tionchar a bhíonn ar an gcomhshaoil nádúrtha nuair a bhíonn ábhair á bhfoinsíú **a mheas**

Scan nó cliceáil ar an gcód MF chun rochtain a fháil ar shonraíocht Theicneolaíocht Adhmaid na Sraithe Sóisearaí ag curriculumonline.ie

Briathra Gnímh:

Léirithuiscint a bheith ag... do...: brí a aithint, tuiscint phraiticiúil a bheith aige do rud

Meas: cuimhneamh go cúramach faoi rud éigin, sular ndéanfar cinneadh faoi go hiondúil

Measúnaigh: (breithiúnas eiticíúil) fianaise a bhailiú agus a scrúdú chun breithiúnas agus breithmheas a dhéanamh; cur síos a dhéanamh ar an gcaoi a dtacaíonn nó nach dtacaíonn fianaise le breithiúnas; srianta fianaise i gconclúidí a shainaithint; breithiúnas a dhéanamh faoi na smaointe, faoi réitigh nó faoi mhodhanna

Meastóireacht a dhéanamh: (sonraí) sonraí a bhailiú agus a scrúdú chun breithiúnas agus breithmheas a dhéanamh; cur síos a dhéanamh ar an gcaoi a dtacaíonn nó nach dtacaíonn fianaise le conclúid i bhfiosrúchán nó in iniúchadh; srianta sonraí i gconclúidí a shainaithint; breithiúnas a dhéanamh faoi smaointe, faoi réitigh nó faoi mhodhanna

Míniú: mionchuntas a thabhairt lena n-áirítear fáthanna nó cúiseanna

Pléigh: athbhreithniú tomhaiste cothrom a thabhairt a chuimsíonn réimse argóintí, tosca, nó hipitéisí: tacaítear le tuairimí nó conclúidí le fianaise chuí

Sainaithin: patrúin, fíricí nó sonraí a aithint; freagra a sholáthar ó roinnt féidearthachtaí; fíoras nó gné shainiúil a aithint agus a lua go hachomair

Táirg: rud a dhéanamh as gnéithe nó as amhábhair

Tiomsaigh: forbairt de réir a chéile

Tuig: corpas dea-eagraithe eolais a bheith aige agus an t-eolas sin a chur i bhfeidhm

Úsáid: leas praiticiúil nó éifeachtach a bhaint as rud

Oide

Tacú leis an bhFoghlaim
Ghairmiúil i measc Ceannairí
Scoile agus Múinteoirí

Supporting the Professional
Learning of School Leaders
and Teachers

Aonad Foghlama:

Grúpa ranga:

Foghlaim roimh ré:

Torthaí Foghlama:

Príomhfoghlaim: Na briathra gnímh a úsáid chun tacú le do smaointeoireacht.

Fócas na Foghlama:

Fianaise ar an bhFoghlaim

Conas is féidir le scoláirí dul i ngleic leis an bPríomhfoghlaim?

Conas is féidir an Phríomhfoghlaim a mheas?

A chinntiú go bhfuil an measúnú ag teacht leis na Torthaí Foghlama roghnaithe agus a gcuid briathra gnímh